

Ivan Sedliačik

OD ZAČIATKU PO ZAČIATOK

ČINNOSŤ YMCA BANSKÁ BYSTRICA V ROKOCH 1919-1999

Banská Bystrica 2004

Vydalo občianske združenie
YMCA na Slovensku,
miestne združenie Banská Bystrica
Podháj 45, Banská Bystrica

Predslov

Každý začiatok je ťažký. V prípade spolku (dnes občianskeho združenia) YMCA Banská Bystrica sa začínalo už niekoľkokrát. Nevieť posúdiť či je to výhoda alebo nevýhoda, lebo ja som bol iba pri tom „poslednom“ novom začiatku, ktorý bol v okrúhlom roku 2000. Tomu ale predchádzali začiatky a konce v rokoch 1919-1939, 1945-1951, 1989-1999. Nie sú pozoruhodné tie koncoročné deviatky? Osemdesiat rokov. Je to skoro ako život človeka. Plný zvrátov, radostí, smútenia, výhier či prehier. Presne takto naplnený život prežila naša YMCA Banská Bystrica. Žije dodnes, keď sa píše koniec roka 2004. Z historických materiálov mám však pocit, že YMCA v Banskej Bystrici (a takisto YMCA na Slovensku) prežila striedavé obdobia úspechov vrcholového športovca a človeka, ktorý upadal do kómy. Ale pekne od začiatku:

1919

„Obyvateľstvo Baňskej Bystrice pozná činnosť Ymky už od roku 1919, keď ráz celej našej činnosti bol ešte výhradne vojenský. „Domov“ bol umiestnený v barákovom tábore celkom za mestom – pres túto nepriaznivú polohu program náš pomaly si razil cestu aj medzi občanstvo civilné. Deti sa dobre pamätajú na dobrého strýčka z Ameriky, prof. Štepanka, a snád ešte lepšie na výrobky Ymkárskej kuchyne, kávu, kakao a rožky. V tých dobách nedostatku niečo takého vždy hladným deťom blízkeho Majera aj chudobnej časti Baňskej Bystrice bolo pravou pochúťkou.“ Takto opisoval začiatok činnosti YMCA v Banskej Bystrici V. Velkoborský, jeden z pamätníkov uvedených udalostí.

Štyri písmená skratky Y.M.C.A. (Young Men's Christian Association - Kresťanské združenie mladých ľudí) sa však začali používať oveľa skôr – a nebolo to v Banskej Bystrici, ale vo Veľkej Británii okolo roku 1844. *„Materinskú Ymku londýnsku r.1844 založili tiež bezradní mladíci, len dvanásť počtom, ale silní vierou v Krista. Ich vodca, George Williams, z biedneho učňa stanúc sa všeobecne cteným obchodníkom a pozdejšie baronetom, svoje duchovné šľachtictvo vydobil si práve tým, že mladým svojim priateľom nie na seba poukazoval, ako na vzor, ani na nikoho z ľudí, ale na bohočloveka Ježiša“* (prof. Ľ.J.Hrdlička).

Hnutie YMCA sa veľmi rýchlo šírilo hlavne v anglo-amerických krajinách a do vtedajšieho Československa preniklo cez československé légie, zajatecké tábory a dohodové armády v rokoch prvej svetovej vojny. Spočiatku sa činnosť YMCA realizovala hlavne v armádnych zložkách, neskôr však prenikla aj medzi civilné obyvateľstvo.

Spolok v Banskej Bystrici bol od začiatku jedným z pilierov YMCA na Slovensku. Spolu s Bratislavou a Lučencom tvorili základ organizácie. Súviselo to s obrovskou mravenčou prácou dobrovoľných zariadení aj plateného personálu. Americká YMCA a Ústredie Československej YMCA nielen vysielali svojich ľudí, aby odborne pomáhali miestnym aktivistom rozbiehať činnosť, ale mnohokrát podporovali tieto spolky aj finančne. Z archívnych materiálov je zrejmé, že najmä v prvých rokoch sa spomínali mená ako A.N.Wycherley, Anne Rylance Smith, J.K.Folson a ďalší.

1920

Prvá písomná zmienka o aktivitách v Banskej Bystrici je zo 4. júna 1920, kedy ústredie YMCA zaslalo Banskobystrickej mestskej rade (dnešnému mestskému úradu) list so žiadosťou o zriadenie ihriska v centre mesta. Gazdovský odbor dňa 15. júna 1920 žiadosti vyhovel a mešťanosta (dnes primátor) ponúkol Ymke vojnou zničené detské ihrisko, ktoré sa nachádzalo v Mestskom parku.

„Mešťanosta menovanej na Mestskom Parku sa nachodiace detské hrvisko – ktoré následkom vojny bolo zničené – ukázal, s ktorým priestorom menovaná (Jessi Folson, zástupkyňa ústredia YMCA – pozn. autora) úplne spokojná bola a vyslovila sa, že na sriadiť sa majúce toto detské hrvisko prihodnejšieho priestoru ani neočakávala a prisľúbila, že jestli mesto je náklonné menšie obety doniesť, na tom bude pracovať, aby detské hrvisko toto v Baňskej Bystrici bolo sriadené.“ (Výťah zo zápisnice zo zasadania gazdovského odboru zo dňa 15.6.1920).

Z listu J. Folson zo dňa 15. júla 1920 adresovanému mešťanostovi Banskej Bystrice sa dozvedáme, že ihrisko pravdepodobne na tento podnet zriadené nebolo, pretože mesto Bratislava ponúklo lepší priestor na spoluprácu a ústredie YMCA rozhodlo o zriadení ihriska v Bratislave.

„Po odchode z Vašeho mesta sme spravili prehliadku Bratislavy a predložili resultát našej práce pred výbor v Prahe. Výbor sa veľmi potešil so zprávou v Banskej Bystrici, ale rozhodli vybudovať hřište v Bratislave. Pravda je to nemeckomadžarské mesto, ale chudoba je slovenská a mnohé této deti bývajú v malých izbách pod zemou kde nedojde slnce.“

Podľa neskorších materiálov sa dozvedáme, že ihrisko sa zriadilo o niečo neskôr. Taktiež veľmi dobré športové výsledky členov YMCA Banská Bystrica svedčia, že ihrisko bolo ich základňou. Športové družstvá atletiky, volejbalu či stolného tenisu YMCA Banská Bystrica dosahovali vynikajúce výsledky dokonca v celoslovenských súťažiach (napr. majstri Slovenska vo volejbale v rokoch 1929-1930).

Ďalšia zmienka je zo dňa 21. júna 1920, keď ústredie YMCA zaslalo mešťanostovi Banskej Bystrice pánovi Júliusovi Česnákovi list so žiadosťou o zabezpečenie sály a pomoci pri organizovaní prednášky, ktorá mala byť 16. júla 1920. V liste sa uvádza, že YMCA v Československu mala v tom čase tri hlavné aktivity:

1. Budovanie ihrísk – Praha-Žižkov, Brno a Bratislava
2. Kurzy pre cvičenie učiteliek
3. Prednášky

1921 - 1922

Organizačne vznikla YMCA Banská Bystrica dňa 18. júna 1921, kedy sa uskutočnila ustanovujúca schôdzka. Predsedom výkonného výboru sa stal mešťanosta Banskej Bystrice p. J. Česnák, podpredsedom Dr. Ivan Turzo, verejný notár. *„Začiatok bol, ako vôbec každý začiatok, dosť ťažký. Nebolo miestností, nebolo domácich pracovníkov ani miestnych zkušenosťí, za to dosť predsudkov a podozrenia. To všetko sa prekonalo.“* - V. Velkoborský .

Školský referát v Bratislave (asi dnešné Ministerstvo Školstva SR) si robil koncom roka 1921 prehľad o stave ľudových knižníc na Slovensku. Prostredníctvom listu Mestskej rady v Banskej Bystrici zo dňa 30. januára 1922 adresovanému horeuvedenému školskému referátu sa dozvedáme: *„Na Vaše horeznačené požiadanie mestská rada slobodného mesta Banskej Bystrice Vás upovedomuje, že v Banskej Bystrici*

jedine občianska YMCA vydržiava ľudovú knižnicu, ktorá vládne asi nad 800 sväzkami. Ohľadom národnosti – to je verejne známa vec, že Banská Bystrica s veľmi malou výnimkou je mesto slovenské. Presné dáta môže udať štátny štatistický úrad v Prahe.“

Spolok YMCA v Banskej Bystrici patril v tej dobe zrejme k najaktívnejším v tejto oblasti, čo dokazuje aj fakt, že v priebehu pár mesiacov dokázal vybudovať takú rozsiahlu verejnú knižnicu s počtom 800 kníh. Knižnica bola zriadená v obchodnej škole a v roku 1921 ju navštívilo 12000 návštevníkov.

V roku 1922 sa z archívnych materiálov dozvedáme, že myšlienka zriadenia ihriska pre deti sa obnovila a pravdepodobne prvý riaditeľ YMCA Banská Bystrica – A.N. Wycherley - zaslala 8. marca 1922 mestskej rade list s týmto obsahom:

„YMCA, pokračujúc vo svojej práci pre blaho celej obce, zamýšľa začať s vybudovaním hraviska pre deti. Bolo by to mestské hravisko obce Banskej Bystrici. Výbor miestneho odboru YMCA a ja, ako riaditeľ práci tuná, žiadame týmto úctivo o úradné povolenie túto prácu na už vopred ustanovenom mieste v najbližšej vhodnej dobe započítať. Zdôrazňujem ešte raz, že hravisko bude mestským a k užívaniu celej obce a že YMCA vystupuje tu len ako činiteľ, ktorý túto akciu chce uskutočniť.“

Financie na zriadenie ihriska boli získavané z rôznych zdrojov. Jedným z nich bol výnos zo vstupného na športovom podujatí, ktoré zorganizovala YMCA spoločne so športovými klubmi S.K. Slávia a Makkabi dňa 25. mája 1922. Riaditeľ YMCA p. Wycherley žiadal listom mestskú radu, aby organizátorom odpustila tzv. zábavnú daň. *„Čistý výnos bude venovaný v prospech vybudovania detského ihriska, kde sa závody tiež budú odberovať. Ohľadom na dobročinný účel, ktorému sa čistý výťažok venuje, prosím slávnú Mestskú Radu o láskavé prominutí zábavnej dane.“*

Ďalším zdrojom bol zrejme dar Národnej Banky v Banskej Bystrici vo výške 5.000,- Kč. *„V odpovedi na Váš ct. List z 3.apríla b.r. upovedomujeme Vás úctive, že riaditeľstvo nášho ústavu odhlasovalo na postavenie detského ihrišťa v Banskej Bystrici Kč. 5.000,-, ktorý obnos si p. Wycherley osobne vyzdvihol.“* (list Národnej Banky mešťanostovi Banskej Bystrice zo dňa 31.mája 1922).

Ihrisko po dobudovaní malo atletickú dráhu, volejbalové ihrisko, basketbalové a hádzanárske ihrisko, kruhy, hrazda a bradlá a samozrejme priestor pre malé deti.

Ďalšou zmienkou sa dostávame na koniec roka 1922. YMCA v Banskej Bystrici zriadila v priestoroch mešťianskej školy študentský domov pre dochádzajúcich žiakov. Uvedená činnosť bola dobročinná, ktorou sa sledovalo pomôcť znevýhodneným mladým ľuďom z okolia Banskej Bystrice, ktorí by si nemohli dovoliť denne dochádzať k štúdiu na mešťianskej škole. Školský výbor YMCA v Banskej Bystrici, zastúpený inšpektorom V. Černým, požiadal 1. decembra 1922 mestskú radu o poskytnutie príspevku na realizovanie tejto činnosti a to vo forme dreva na kúrenie. Mestský správny výbor tejto žiadosti vyhovel: *„Správny výbor pre žiacky domov I.M.C.A na zimné obdobie mesačne 2m² paliva odhlasoval a to v polenách na drevosklade Zábavej. Súčasne ale upozorňuje správny výbor I.M.C.A. aby sa i na tie obce obrátila o podporu z ktorých deti dobročinnosť I.M.C.A. užívajú.“* (zápisnica zo zasadania mestského správneho výboru zo dňa 21. decembra 1922).

1923

YMCA v Banskej Bystrici mala okrem hore spomínaného ihriska a žiackeho domova ďalšie priestory, v ktorých realizovala svoje aktivity a administratívu. Spolková miestnosť bola v dome na Dolnej ulici 19 a Ústredná úradovňa (asi administratívna

kancelária) bola v Mestskom dome (zrejme dnešný dom Radnice Banskej Bystrice na námestí SNP). Keďže rozsah činnosti sa neustále zvyšoval, zodpovední pracovníci a dobrovoľníci YMCA v Banskej Bystrici za súčinnosti YMCA v Československu a americkej YMCA vypracovali plán výstavby vlastnej budovy. Dňa 24. septembra 1923 o šiestej hodine večer sa uskutočnila v priestoroch Tatrabanky v Banskej Bystrici schôdzka, na ktorej prípravný výbor stavebnej akcie prejednával výber staviteľa, finančný plán, ustanovil stavebný výbor a prešiel posledné detaily. Na schôdzke bol okrem iných prítomný aj p. Dr. J. Súček z Ústredia YMCA a vedúci sekretár YMCA V Banskej Bystrici V. Zelenka. Z pozývacieho listu nie je jednoznačné, či to bola interná schôdzka YMCA, alebo aj s účasťou mesta, prispievateľov a pod.

Úsilie vyústilo do povolenia stavby Okresným úradom dňa 4. decembra 1923. Stavebná komisia evidovala povolenie na stavbu pod číslom 11.362/923

1924

Stavba vlastnej budovy YMCA začala vyzerať reálne v závere roka 1924, keď bolo zabezpečené financovanie stavby. Rozpočet stavby bol nasledovný:

1. Stavebný pozemok.....	50.000 Kčs
2. Stavba.....	840.000 Kčs
3. Výlohy spojené s úverom.....	40.000 Kčs
<hr/>	
SPOLU:	930.000 Kčs

Na žiadosť YMCA, Ministerstvo sociálnych vecí (dnešné Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny) po dohode s Ministerstvom verejných prác a Ministerstvom financií, udelilo 9. októbra 1924 finančnú podporu vo forme prevzatia záruk za hypotekárny úver, ktorý YMCA-e poskytla Zemská Banka v Prahe. To znamenalo, že štát neposkytol reálne peniaze, ale záruku za to, že pokiaľ by YMCA nebola schopná splácať istinu a úroky z hypotekárneho úveru, v tom prípade by túto povinnosť štát prevzal na seba. Záruka sa týkala 70% z nákladov, to znamená 651.000 Kčs. Úročenie hypotekárneho úveru bolo 6% ročne (p.a.).

1925

Uplynuli dva roky od schôdzky prípravného výboru YMCA pre stavbu vlastnej budovy. Keďže stavebné práce prebiehali hladko a dvojpodlažná stavba sa finišovala, nastal čas kolaudácie. Okresný úrad v Banskej Bystrici vydal dňa 18. septembra 1925 toto konečné uzavretie (kolaudačný list): *„Správe „YMCA“ v Banskej Bystrici na vystavenú budovu povolenie k obývaniu s platnosťou od 18. sept. b.r. udeľujem. Nová budova obdrží poradové č. „Národná ulica“ č. 12.“* Budova so 78 miestnosťami a dvomi poschodiami začala slúžiť ako základňa mnohých aktivít, ktoré v tej dobe realizovala YMCA.

1926 - 1931

Hoci pravdepodobne v tomto období YMCA v Banskej Bystrici zažila svoj najväčší rozmach a jej činnosť prerástla hranice mesta, v archívoch Ministerstva vnútra SR a iných dostupných materiáloch je informácii paradoxne uchovaných asi najmenej. Možno to súvisí s celosvetovou hospodárskou krízou, kedy chudoba zasiahla takmer

všetkých, a YMCA o to horlivejšie plnila svoje poslanie – službu tým čo to potrebujú – a na kronikársku činnosť jednoducho neostával čas...

1932 - 1933

Obdobie rokov 1932 až 1933 je veľmi dobre zachytené vo výročnej správe združenia: *„Po stránke výchovnej a kultúrnej bolo pracované vo verejnosti prednáškami /celkom 10/ a vo združení samom hlavne činnosťou v kluboch a krúžkoch. V období 1932-33 pracovalo 15 klubov, krúžkov a skupín. Počet členov týchto skupín 355, schôdzí celkom 312. Členov má YMCA v B.B. 524, z toho 163 dospelých a 361 mládeže.“*

Združenie poskytlo behom roku zdarma 1968 obedov v hodnote 8.200,- Kčs. YMCA Banská Bystrica v tomto období zamestnávala 9 ľudí. *„Spoločenské miestnosti a ihrisko YMCA boli shromaždištem mládeže i nezamestnaných, ktorí boli by inak vydáni neblahému vplyvu ulice. Bol zriadený krúžok nezamestnaných mladých mužov „Borba i túha“. Podľa statistiky navštívilo behom obdobia 1932-33 Ymku 7.850 nezamestnaných a nečlenov.“*

Jedáleň v uvedenom období poskytla 57.003 jedál za minimálne ceny, resp. zdarma. Slobodareň /útulok pre prespolných študentov a študentky/ poskytol 23.360 nocľahov. V lete bola ubytovacia kapacita využitá na spôsob dnešných „hostelov“: *„V letnej dobe prispieva YMCA veľmi cudzineckému ruchu. Toho roku bývalo u nás 403 hostov, z toho 293 z Čiech a Moravy, 92 zo Slovenska a Podkarpatskej Rusi a 18 zo zahraničia.“* Ihrisko bolo v lete bezplatne zapožičané študentským prázdninovým kolóniám a denná návšteva bola v júli a auguste 140 osôb. Predsedom združenia bol Dr. Ján Ostrica, jednatelom Dr. M. Kálal, ďalej pôsobili v riaditeľskom zbore továrnik P. Ruttkey, vládny radca V. Kelemen, prof. K. Kyszely, vedúci tajomník Č. Holeček, a ďalší.

1934 – 1938

Z tejto doby sa nám nepodarilo zaobstarať žiadnu dokumentáciu. Z historických prameňov a z dokumentov z roku 1939 usudzujeme, že YMCA v Banskej Bystrici sa ku koncu tohto obdobia stala terčom útokov tzv. proslovenských síl, ktoré sa veľkou mierou zaslúžili o vytvorenie fašistického prvého slovenského štátu. Pod záštitou poslovenšťovania postupne ochabli činnosť YMCA, postupne izolovali YMCA na Slovensku od Českej a celosvetovej YMCA. Keďže v tom období boli neprijateľné organizácie s medzinárodným prvkom a demokratickým charakterom, „slovenské sily postupne nahradili aj v YMCA Banská Bystrica personálne obsadenie. Samotný objem činnosti sa smerom k roku 1939 redukoval a počet členov klesol v tomto roku na 116.

1939

„Pohnutá doba zimného obdobia neostala bez vplyvu i na činnosť a celkovú situáciu združenia YMCA na Slovensku. Ako v každej ťažkej a pohnutej dobe, tak i v tomto čase rušných politických zmien, v ktorých sa zrodila sa autonómia našej krajiny a v marci t.r. i samostatný Slovenský štát, neostalo naše združenie stranou účinnej a čínorodej práce i pomoci novému slovenskému životu“. Takto hodnotí riaditeľ YMCA Banská Bystrica pán Andrej Plávka novú situáciu v slovenskej spoločnosti a v združení YMCA. „Už pred vyhlásením Slovenského štátu usilovali sa YMCA na Slovensku o to, aby sa mohly osamostatniť a aby mohly účinnejšie a celkom venovať výhradne slovenskému životu pod vlastným,

slovenským vedením. Už v decembri r. 1938 sa toto uskutočnilo po poradách v bývalom pražskom ústredí a tak je dnes slovenská YMCA úplne samostatnou jednotkou, vedená výlučne slovenskými ľuďmi, aby tak slúžiť mohla výlučne potrebám slovenského života.“ Nacionalizmus a fašistická ideológia prenikala postupne do všetkých sfér spoločnosti, vrátane združenia YMCA. Pôvodné ciele a poslanie YMCA sa vytrácali a boli postupne nahradzované pseudonárodnými. V skutočnosti sa do vedenia YMCA v Banskej Bystrici dostali ľudia poplatní dobe, ktorí slúžili vtedajšej moci a zneužívali dobré meno YMCA. V liste Andreja Plávku, riaditeľa YMCA Banská Bystrica zo dňa 13. októbra 1939, ktorý bol adresovaný vládne komisárovi Michalovi Samuhelovi, sa píše: *“Kvôli ďalšej informácii dovoľujeme si oznámiť, že bola už prevedená úplná reorganizácia združenia a budúceho týždňa bude v Bratislave zakladajúce valné zhromaždenie Slovenskej YMCY, ktorému je navrhnutý a ministerstvom vnútra schválený tento nový správny výbor Slovenskej YMCY:”* Mimo iných v zozname figurovali aj: Dr. A. Macek – zbor. vodca Hlinkovej mládeže, Prof. Hans Mollner – za Deutsche Partei, Prof. J. Mayer za Maďarov atď.

Samotná činnosť sa obmedzila na správu majetku a akcie „proslovensky“ zamerané. Napríklad letné tábory v Oravskom Podzámku a Červenom Kameni dala YMCA k dispozícii Hlinkovej mládeži. YMCA na Slovensku v tej dobe zamestnávala 90 ľudí.

1940 – 1943

YMCA v Banskej Bystrici v týchto rokoch podľahla externým tlakom a vplyvom nariadenia ministerstva vnútra prakticky zanikla. Z jej majetku bol vytvorený Ústav pre sociálnu a kultúrnu starostlivosť /skratka USAK/, ktorý mal síce podobné programy pre mladých ako YMCA, ale tieto boli ideovo poznačené a odporujúce zásadám YMCA. Niektorí funkcionári YMCA zostali naďalej pracovať aj v tejto organizácii /Plávka, Ostrica a iní/.

1944

V Európe a tiež na Slovensku zúrila v tomto období 2. svetová vojna. Partizánsky odboj Slovenského národa proti fašistickým silám vo forme Slovenského národného povstania neobišiel ani Banskú Bystricu. V budove YMCA, ktorá bola v tej dobe spravovaná USAK-om sa v tomto roku vystriedali najprv Národné výbory niekoľkých stredoslovenských miest a neskôr, 19. decembra 1944 bola budova prevzatá nemeckým Orstkommandom pre potreby nemeckej armády.

1945 – 1950

Povojnová situácia dala YMCA-e šancu na návrat a oživenie svojej činnosti. 2. novembra 1946 zaregistrovalo Povereníctvo vnútra (dnes Ministerstvo vnútra SR) nové stanovy združenia YMCA na Slovensku a majetok YMCA Banská Bystrica sa previedol späť z USAK-u na pôvodného vlastníka. V historických zdrojoch sme však nenašli žiadne zachované zmienky o činnosti združenia. Tri roky relatívne slobodného ale hlavne vojnou zdevastovaného štátu boli zrejme príliš krátke nato, aby sa činnosť dostala na úroveň konca 20-tych rokov. Nástupom bolševického režimu došlo znova k potlačeniu práva na slobodné združovanie a komunisti YMCA-u postupne zrušili. Používali pritom podobné praktiky ako profašisticky orientovaný slovenský štát. Dosadzovaním ľudí do orgánov YMCA a falšovaním rozhodnutí, s prispením úradnej

moci najprv zrušili činnosť YMCA a neskôr podvodným spôsobom previedli majetok na iné subjekty.

1951

Postupná listina zo dňa 12. marca 1951 a protokol zo dňa 23. júna 1951 určil za nového vlastníka budovy YMCA v Banskej Bystrici Ústredný výbor Československého zväzu mládeže. Nastala úplná majetková likvidácia YMCA. Socialistický režim dôsledne koncentroval všetky mládežnícke aktivity do komunistami kontrolovaného ČSM. YMCA v tej dobe nútene ukončila svoju činnosť.

1952 – 1989

Obdobie socialistického Československa bolo obdobím tvrdého spánku YMCA. Členovia YMCA z obdobia pred jej likvidáciou boli v tom čase neaktívni, resp. ich aktivity boli marené štátnou mocou. Malé záblesky v podobe roku 1969 boli len iskričkou nádeje, ktorá však veľmi rýchlo zhasla.

1990 – 1999

Po nežnej revolúcii v roku 1989 sa postupne zmobilizovali bývalí členovia YMCA a znovu obnovili svoju organizáciu. Štát poskytol morálnu a majetkovú rehabilitáciu pre združenia, ktoré boli nútené skončiť svoju činnosť vplyvom komunistického režimu. Stanovil však veľmi skorý termín, do kedy táto rehabilitácia mohla prebiehať (31.12.1990). Keďže YMCA na Slovensku sa k svojim majetkovým právam nestihla do uvedeného termínu prihlásiť, zostala prakticky bez akéhokoľvek majetku, ktorý by pomohol znovuobnoviť jej činnosť. Obdobie tvrdého spánku malo za následok veľmi pomalý a zdĺhavý proces naberania činností a členov združenia.

V roku 1992 sa YMCA na Slovensku definitívne odčlenila od YMCA Česká republika v dôsledku rozdelenia federatívnej republiky na dva samostatné štáty. Nastalo obdobie budovania nového ústredia združenia. Na konci deväťdesiatych rokov došlo k niektorým pochybeniam v správe majetku YMCA, ktorého následkom sa rozvoj mladej slovenskej YMCA na chvíľu spomalil.

Archívne zdroje nezachytávajú činnosť YMCA v Banskej Bystrici v tomto období. Jedinou informáciou sú mená aktivistov, ktorí miestnu činnosť koncom deväťdesiatych rokov realizovali. Medzi nich patrili p. Oravec, D. Smolník a B. Jankovič.

Doslov

Činnosť YMCA v Banskej Bystrici bola obnovená v roku 2000. Počet jej členov v posledných rokoch osciluje okolo čísla 20. Aktivity sa začali realizovať hlavne za pomoci p. Oravca, ústredia YMCA na Slovensku a YMCA Deutschland. Koncom roka 2004 v jej činnosti dominujú hlavne nasledovné aktivity:

1. TENSING - 20 členov speváckeho zboru
2. YMCA na cestách – pravidelné stretnutia spojené s prezentáciou krajín a kultúr
3. Zahr. programy – aktuálne 2 študenti na dlhodobom pobyte v Írsku a Nemecku
4. INDIACA – stretnutia pri netradičnom športe

Použité informačné zdroje:

1. Archív Ministerstva vnútra SR v Banskej Bystrici
2. Publikácia Činnosť YMCA na Slovensku v rokoch 1918-1938, Jaormír Perútka, Bratislava 1997
3. Výročná správa YMCA na Slovensku 2002
4. iné nešpecifikované

Obrazová príloha 1:

List Mestskej rade zo dňa 8. marca 1922 so žiadosťou o povolenie stavby ihriska

Obrazová príloha 2:

Dar Národnej banky v Banskej Bystrici na stavbu ihriska

Obrazová príloha 3:

Pozvánka na stretnutie prípravného výboru na začatie stavby budovy YMCA

Obrazová príloha 4:

Volejbalisti a basketbalisti YMCA Banská Bystrica v rokoch 1930-1933

Obrazová príloha 5:

Reorganizácia združenia YMCA po personálnej stránke v období nástupu fašizmu

Obrazová príloha 6:

Súčasný stav budovy YMCA v Banskej Bystrici

